

BIMBAJA SZÜLTE VIRÁGJÁT

*A szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kar
hallgatói által gyűjtött vajdasági archaikus népi imádságok*

Összeállította SILLING ISTVÁN

Bevezető

A szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Karon a 2007/2008. iskolaév nyári félévében választható kurzusként hallgattak nyelvjárástant a másodéves hallgatók dr. Silling Istvánnál, a Kar tanáránál, a vallási néprajz kutatójánál. Ők tizenhatan a vajdasági magyar nyelvjárások, nyelvjárásszigetek megismerését követően kutató terepmunkát is végeztek, nyelvjárási szövegeket is gyűjtöttek a Bácska és a Bánság kisebb-nagyobb településein. Gyűjtés közben kikérdezték adatközlőiket, hogy ismernek-e régi népi imádságokat. Gyűjtésmódszertani utasítást nem sokat adhattunk nekik, ugyanis a röpke egy félév heti két órája alatt az egész magyar nyelvterület nyelvjárástípusaival, azok területével és sajátosságaival meg kellett ismerkedniük. Hallgatóink entuziazmusa és a tárgy iránti különleges érdeklődése mégis olyan eredménnyel járt, hogy a sokéves tapasztalattal rendelkező kutatót is meglepte.

Az alábbi összeállítás az általuk 2008 tavaszán fellelt archaikus apokrif népi imádságok gyűjteménye, amelyben egyaránt megtalálható az Esti imának is nevezett legalább félezer éves Én lefekszem én ágyamba kezdetű, és tisztán apotropeikus szövegű, akárcsak a Reggeli imaként ismert Kakasok szólnak, Máriát kiáltanak kezdetű, vegyes, pogány-keresztény tudattartalmú imaszöveg. Mint látható, ezek az imádságok a Vajdaságban még ma is megtalálhatók. Előfordul még a Kozmikus Genézist, azaz a világteremtés motívumát tartalmazó régi apokrif szöveg is, valamint a Jézus kínszenvedését bemutató, apokrifá lett késő középkori nagyheti misztériumjáték maradványai, a Mária-kultusz egyéb imái, imatörredékei. Az emberiséget régóta foglalkoztató világvége-szemlélet, illetve -jövendölés motívuma is megtalálható az egyik bánsági imádságban. A néhány imafüzérré összeálló, egykoron külön-külön élő imádságokban egyaránt jelen van a gonosz távortartását segítő, oltalmazó szöveg és a Krisztus kínhalálát és siratását, Mária fájdalmát reveláló bibliai szegmentum.

Imádságaink kapcsolata a másfél száz éves nyomdászati hagyománnyal, az 1800-as évek közepétől kiadott, s a maguk idejében igen népszerű imaponyvakkal bizonyára kimutatható, amint a magyar nyelvterület egészén. Az ezekről való tanulás és az akkor kevésbé elterjedt írásismeret a szövegek népies létrejöttében, megőrzésében nagy szerepet játszott. Így a szójhagyományt, az orálisitást tehát nem tévedés másodlagosnak nevezni. Nyelvi archaizmusaik, szóhasználatuk

sokszor a szóbeli hagyományozódással járó s elhallás útján történő tanulásból is erednek. A nem ritkán megjelenő szürrealista képek esetleg innen eredeztethetők, bár ezt a folklórtudomány még nem döntötte el. Nyelvjárási sajátosságaik az imatanulás helyének jellemző fonetikai jellegzetességeire hívják fel a figyelmet. Lejegyzésükben a fonetikus írásmódot igyekeztek követni a gyűjtők.

Olyan szépségű imádságokat is találtak hallgatónk, amilyenekkel ez idáig a folklórtudomány hivatott szakembere sem. Épp ezért tartjuk fontosnak a gyűjtött imádságok közreadását. Egyetemi hallgatónk gyűjtései a vajdasági és az általános magyar folklórtudományt gazdagítják, s népköltészeti szövegeink XXI. századi itteni/itthoni meglétét bizonyítják.

A gyűjtött imaszövegek

Csantavér

Én lefekszem én ágyamba,
Mint Úr Jézus koporsóba,
Három anygyal fejem felett,
Egyik őriz éjfélig,
Másik őriz hajnalig,
Harmadik halálom órájáig.

(Elmondta Pesti Piroska, született 1938-ban Csantavéren. Gyűjtötte Pesti Izabella 2008 áprilisában.)

Csantavér

Én lefekszem én ágyamba,
Mint Úr Jézus koporsóba.
Fejem felett három angyal:
Egyik őriz,
Másik vigyáz,
Harmadik lelkem várja.
Fejem felett őrző angyal.
Hiszek Istenben,
Bízok Istenben,
Isten az én szívemben.
Fehér rózsza, Mária,
Az én lelkem táplálja.
Szóljatok, kakasok,
Kis Jézust megfogták,
Keresztfára feszítették,

Egy csepp vére elcseppen,
Az angyalok felszedték,
Kehelybe öntötték,
Krisztus Urunk elébe vitték.
Krisztus Urunk azt mondta,
Aki ezt az imádságot
Este, reggel elmondja,
Hét Szentség megáldja.

(Elmondta Királyné Németh Rózsa, 1946-ban született Csantavéren. Gyűjtötte Pesti Izabella 2008 tavaszán.)

Topolya

Kakasok szólnak,
Máriát kiáltanak,
Kej fel, kej fel, kegyes Mária,
Mert megfogták a szép Jézust!
Gonosz zsidók mekkötözték,
Három szögge átölték,
Szívin csöppent egy csöpp vér,
Az angyalok fölszótták,
Kehejbe öntötték,
Onnan kivitték,
Jézus, Mária színe elé vitték.
Kerek ága virága,
Kimegyek az ajtón,
Ott látok egy magas tornyot,
Kívü aranyos, belü irgalmas,
Ott van hét szentoltár,
Szent Péter, Szent Márk, szent apostol,
Az alatt három őrző angyal,
Egyik öröz,
Másik figyel,
Harmadik a lelkünkre vár.
Jézus Krisztus a házunk közepén áll.
Menny e sátán,
Ne kísércs meg engem,
Mert a fejem felett a názáretibéli Jézus,
Aki mindenkó megfelelt.

(Elmondta Balláné Szűcs Ilona, 1919-ben született Topolyán. Gyűjtötte Szakács Elvira és Kelemen Adél 2008 tavaszán, Szabadkán.)

Gombos

Ezerszer dicsérlek, áldalak
És magasztallak,
Atya Isten légy velem,
Fiu Isten mellettem,
Szent-lélek Úr Isten felettem,
Szűz-Mária előttem,
Szent János evangélista a hatam mögött,
Jobb felölem Szent Mihály arkangyal,
Bal felől Pádai Szent Antal,
Két koronás angyal a két vallamon,
Krisztus keresztje szívemen,
Krisztus teste számon,
Krisztus Jézus teste és vére gyógyítsa meg lelki sebeimet
Aki ennél erősebb, vagy hatalmasabb
Az artson nekem. Amen.
(Ez rontás ellen.)

(Leírta Andrasityné Loboda Ágnes Gomboson. Gyűjtötte Nagy Beáta 2008 áprilisában.)

Gombos

Esti ima

Én lefekszem én ágyamba
Ugy mint Jézus koporsóba
Három angyal én felettem
Egyik őriz másik vigyáz
Harmadik a lelkem őrzi,
Szól a kakas,
Kelj fel Mária
Mert meg fogták szent Fiadat
Keresztfára felfeszíteték,
Három szöggel leszögezték,
Három vércsep lecsepent
Odamentek a szent Angyalok
Arany tányérba fölszedték.
Krisztus Jézus Színe elé viték.
Krisztus Jézus azt felelte

Aki ezt az imádságot elvégzi
Hét fájdalmas bűne megbocsájtatik. Amen.

(Leírta Andrasityné Loboda Ágnes Gomboson. Gyűjtötte Nagy Beáta 2008 áprilisában.)

Gombos

Sötétség let midőn Jézust a Keresztre feszíteték.
Lehajtota szent Fejét
Kiadta Szent Lelkét éretünk. Amen.
(Ezt 3szor kell mondani vihar ellen.)

(Leírta Andrasityné Loboda Ágnes Gomboson. Gyűjtötte Nagy Beáta 2008 áprilisában.)

Adorján

Én lőfekszek én ágyamba,
Mind Úr Jézus koporsóba,
Három anygyal fejem fölött,
Egyik öröz éfélig,
Másik hajnalig,
Harmadik halálom órájáig. Ammën.

(Elmondta Muhiné Kanyó Erzsébet, 1933-ban született Adorjánon. Gyűjtötte Tóth Heléna 2008 májusában.)

Adorján

Kakasok szónak,
Máriját kiáltanak,
Márija, Márija, kej fel,
Viszik a szent fijadat.
Küoszlophó kötözik,
Dárdát ódalába ütik.
Három csöp vére kicsöppent,
Odamöntek a zanygyalok,
Kehöbe főszötték,
Márija elébe vitték.
Márija, Márija aszt feleli:
Aki eszt a kis imáccságot este lőfektibe,

Röggé főketibe é tuggya mondani,
Hét halálozs büntü méktisztul.
Málnafa lételepedett,
Szülte bimbóját,
Bimbója szülte virágját,
Virágja szülte Szent Annát,
Szent Anna szülte világ megváltóját.
Aki eszt a kis imáccságot este lefektibe,
Röggé főketibe é tuggya mondani...

(Elmondta Búsné Bicskei Margit, született 1943-ban Adorjánon. Gyűjtötte Tóth Heléna 2008 májusában.)

Adorján

Kakasok szólanak,
Máriát kiáltanak,
Kelj föl, Mária, kelj föl,
Mefogták Krisztus urat.
Dárdát az oldalába szúrták,
Piros szent vére elcsöppent,
Angyalok fölszedték,
Kehelybe töltötték,
Mária kegyes anyánk elébe vitték.
Aki este ezt az imádságot bevégezi, este lefektében,
Reggel felkeltében elmondja,
Száz halálos bűne meg lesz bocsátva.

(Elmondta Sándorné Bognár Jusztina, 1938-ban született Adorjánon. Gyűjtötte Bózsó Tímea 2008 tavaszán.)

Adorján

Kakasok szólanak,
Máriát kiáltanak,
Kelj fel, kelj fel, Szűz Mária,
Mert elfogták Szent fiadat,
Keresztfára feszítették,
Három csepp vére hullatik,
Az angyalok felszedték,
Szent kehelybe tették,
Az Urunk elébe vitték.

Krisztus Urunk sem szólt, sem beszélt,
Aki eztet reggel, este elmondja,
Hét halálos vétectől meg lesz szabadítva.

(Elmondta Rózsáné Sóti Irén, 1953-ban született Adorjánon. Gyűjtötte Bózsó Tímea 2008 tavaszán, Szabadkán.)

Adorján

Én lefekszek én ágyamba,
Mind úr Jézus koporsómban.
Fejem fölött szent köröszt,
Szent keresztbe három angyal,
Egy őriz éjfélig,
A másik hajnalig,
A harmadik halálom órájáig. Amen.

(Elmondta Kávai Imre, 1939-ben született Adorjánon. Gyűjtötte Bózsó Tímea 2008 tavaszán.)

Magyarkanizsa

Én lefekszek én ágyamba,
Mint Úr jézus koporsóba,
Három angyal őroz felettem.
Egy őriz hajnalig,
A másik reggelig,
A harmadik az utolsó óráig.

(Elmondta Konczné Varga Julianna, 1922-ben született, magyarkanizsai lakos. Gyűjtötte Molnár Andrea 2008 tavaszán.)

Magyarkanizsa

Én lefekszek én ágyamba,
Mint Úr Jézus koporsóba.
Fejem felett ety szent kereszt,
Azon van három angyal,
Egyik őriz éjfélig,
A másik hajnalig,
A harmadik halálom órájáig. Ammen.

(Elmondta Rekeckiné Vajda Mária, 62 éves, magyarkanizsai lakos. Gyűjtötte Atyimcsev Livia 2008 májusában.)

Magyarkanizsa

Kakasok szállanak
Mariát kialtanak
Jézust megfogták
Vass söprüvel megsöprülték.
Egy csöpp vére elcsöppent.
Az angyalok felszedték,
Arany tányérra tették,
Aki ezt minden reggel este elmondja,
Az előtt a Menyország kapuja meglessz nyitva,
A pokol kapuja pedig be lesz.

(Az imádságot leírta Rekeckiné Vajda Mária, 62 éves, magyarkanizsai lakos. Írásban kapta Atyimcsev Livia 2008 májusában.)

Magyarkanizsa

Ég szülte Földet,
Föld szülte fát,
Fa szülte ágát,
Ága szülte bimbaját,
Bimbaja szülte virágját,
Virágja szülte Szent Annát,
Szent Anna szülte Máriját,
Márija szülte Krisztus urunkat,
A világ megváltóját.

(Elmondta Tóthné Bagi Erzsébet, 1926-ban született Magyarkanizsán. Gyűjtötte Molnár Andrea 2008 tavaszán.)

Magyarkanizsa

Fehér rózsá, Márija,
Engem Krisztus találván,
Szent szívével szeressen,
Szent vérével peccsételjen.
Ajtómon Jézus Krisztus,
Ablakomon Boldogasszony,
Házam négy sarkába négy szép őrzőanygyal.
Őrizzetek angyalok,
Kerűjjetek keresztények,

Hadd nyugoggyam én ágyamban,
Minden testi koporsómban,
Ábrahámnak kebelébe,
Máriának nyukságába.

(Elmondta Tóthné Bagi Erzsébet, 1926-ban született Magyarkanizsán.
Gyűjtötte Molnár Andrea 2008 tavaszán.)

Magyarkanizsa

Szólalnak a kakasok,
Máriát kiáltják,
Kej föl, kej föl, Mária,
Mekfokták szent fiad,
Oszlophosz kötötték,
Ostorral elverték,
Éty csep vére elcseppent,
A zanygalok fölszették,
Kehejbe öntötték,
Mária elé vitték.
Mária így szólt:
Aki eszt minden este-reggel elmonygya,
Velem lesz a paradicsomba.

(Elmondta Kadványné Bicskei Mária, 1970-ben született Magyarkanizsán.
Gyűjtötte Molnár Andrea 2008 tavaszán.)

Ada

Ég szülte földet,
Föld szülte fáját,
Fa szülte ágát,
Ága szülte bimbáját,
Bimbaja szülte virágját,
Szent Anna szülte Máriját,
Márija szülte Krisztus urunkat, a világ megváltóját.

(Elmondta Göblösné Csúzdi Jolán, 1926-ban született Adán. Gyűjtötte
Szollár Éva 2008 tavaszán.)

Ada

Én lēfekszēk én ágyamba,
Mind Ūrjēzus koporsóba,
Álom ēngēm el nē nyomjon,
Ōrdög ēngēm mēg nē csaljon.
Három anygyal fejem fölött,
Ēggyik ōröz ēngēmet,
Māsik a szememet zárja lē,
Harmadik a lelkēmet várja.
Kakasok szólanak,
Máriját kijáltanak,
Kej föl, Márija,
Mēkfokták szēnt fijadat, az Ūrjēzust.
Körösztfára feszítették,
Három csöpp vére elcsöppent,
Az anygyalok fölszētték,
Kehejbe öntötték,
Krisztus urunk elēbe vitték.
Krisztus urunk nem szolt, nem beszelt.
Aki eszt a zimáccságot este lefektibe,
Rēggel fölkeltibe háromszor elmonygya,
Mēkszabadul hét halálos büntöl, ammēn.

(Elmondta Göblösné Csúzdí Jolán, 1926-ban született Adán. Gyűjtötte Szollár Éva 2008 tavaszán.)

Ada

Szól a kakas,
Kelj fel, Mária,
Adják Jēzust keresztfára.
Egy csepp vére elcseppent,
Kehejbe tették,
Krisztusunk elibe vitték.
Aki ezt az imádságot este, reggel elmondja,
Annak hét halálos büne megbocsáttatik.

(Elmondta Árva Mária, 1930-ban született. Gyűjtötte Világos Tímea Adán, 2008 tavaszán.)

Ada

Szól a kakas,
Kelj fel, Mária,
Jézust elfogták,
Piros vérét elcsepegtették,
Az angyalok felszedték,
Szentkehelybe tették,
Urunk elé vitték,
Urunk szent lelke azt mondta,
Aki ezt az imádságot este, reggel elmondja,
Annak a halálos bűne meg lesz bocsátva.
Én lefekszem én ágyamba,
Mint Úr Jézus koporsóba,
Három angyal fejem felett,
Egyik őriz éjfélig,
A másik hajnalig,
A harmadik halálom órájáig.

(Elmondta Adankó Piroska 85 éves adai lakos. Gyűjtötte Patócs Ágnes 2008 tavaszán.)

Ada

Én lefekszek én ágyamba,
Mind Úr Jézus koporsóba,
Három angyal őriz engem,
Egyik őriz, másik vigyáz,
Harmadik a lelkem várja.
Paradicsomba csendítenek,
Őrangyalok tündökölnék,
Krisztus urunk a lelkem várja,
Most és halálom órájába.

(Elmondta Losonczy Julianna, 1927-ben született Adán. Gyűjtötte Világos Tímea 2008 tavaszán.)

Ada

A kakasok szolanak
Máriát kiáltanak
Kelj fel Szép Szűsz Mária

Megfogták szent fiadat
A zsidok
Oszlohoz kötözték
Három szöggel fel szegezték
Három vére elcsepent
Az angyalok felszedték
Jézus elébe viték
Jézus azt mondta
Sem szolok sem beszélek
Aki ezt a kevés imádságot
Este reggel elmondja
Hét halálos büntől megmenekszik. Ámen.

(Leírta Széchenyiné Lévai Teréz 71 éves adai lakos. Írásban kapta Világos Tímea 2008 tavaszán.)

Ada

Én lefekszem en ágyamban
Mint Úrjézus koporsóban
Engem őriz három angyal
Egyik őriz éfélig
Másik őriz hajnalig
A hamadik halálom orájáig. Ámen

(Leírta Széchenyiné Lévai Teréz 71 éves adai lakos. Írásban kapta Világos Tímea 2008 tavaszán.)

Mohol

Én lefekszék én ágyamba,
Mind Úrjézus koporsóba,
Három anygyal fejem fölött,
Éggyik öröz,
Másik vigyáz,
Harmadik a lelkem várja.
Égben van éty kismadár,
Szárnya alat szent oltár,
Szent oltáron Benedék,
Benedék alatt két rózsza.
Szól a kakas,
Kej fel, Szűz Mária,

Mékfokták a názárëti Jézust,
Három szögge fölszögezték,
Három anygyal...

(Elmondta Sinka Mária, 1931-ben született Moholon. Gyűjtötte Pánczél Hajnalka 2008. április 28-án.)

Mohol

Uram, én Istenem,
Hálát adok szent fölségednek,
Hogy megtartottál,
Megőriztél mai szent napnak világosságán
Mindenféle veszedelemtől,
Pokolbéli ördögnek csalárdságától,
Gonosz ember szándékától.
Ó, uram, Jézus!
Ments meg, Uram Jézus,
Mindenféle veszedelemtől:
Tűztől, víztől,
Hirtelen haláltul,
Kétségbeeséstől,
Mindenféle veszedelemtől.
Ó, Jézusom, bocsásd meg bűneinket!

(Elmondta Koncz Erzsébet, 1930-ban született Moholon. Gyűjtötte Világos Tímea 2008 tavaszán.)

Mohol

Uram, én Istenem!
Hálát adok szent fölségednek,
Hogy megtartottál, megőriztél
Mai szent napnak világosságán
Mindenféle veszedelemtől,
Pokolbéli ördögnek csalárdságától,
Gonosz ember szándékától.
Ó, uram, Jézus!
Ments meg, uram, Jézus,
Mindenféle veszedelemtől:
Tűztől, víztől,
Hirtelen haláltul,

Kétségbeeséstül,
Mindenféle veszedelemtül.
Ó, Jézusom, bocsásd meg bűneinket!

(Elmondta Koncz Erzsébet, 1930-ban született. Gyűjtötte Világos Tímea Moholon, 2008 tavaszán.)

Péterréve

Én lefekszek én ágyamba,
Mind Úr Jézus koporsóba,
Három anygyal fejem fölött,
Egyik vigyáz,
Másik őriz,
Harmadik a lelkemet várja.
A zégbe van egy kismadár,
De nem madár,
Hanem egy szárnyas anygyal,
Szárnya alatt szent oltár,
Szent oltár alatt kinyílt rózsza,
Rózsza alatt Benedek,
Benedek alatt kakas szól,
Kej fél szép szüzanyám, Máriám,
Mékfokták a zártatlan Jézuskát,
Három szögge fészögeszték,
Három szenvérét csöppentették,
Ólomtányérba tétették,
A Jézuska elébe vették.
A Jézuska se szólt, se beszélt.
Aki este, reggel elmonygya eszt az imát,
Része lesz a paradicsomba.

(Elmondta Vargáné Pusztai Franciska, 1924-ben született Péterrévén. Gyűjtötte Szakács Elvira és Kelemen Adél 2008 tavaszán, Szabadkán.)

Padé

Jézus, Mária, Szent József,
Légy velem, ne hagyj el!
Én lefekszem én ágyamba,
Mint Úr Jézus koporsóba.
Kerülj, kereszt,

Őrizz, angyal,
Serkents fel, szép Szűz Mária!
Menj el, sátán, menj el,
Ne kísérgess engem,
Mert van nekem fejem,
Az Úr Jézus,
Megfelel az énértem.
Szállj be az én szívembe,
Gyógyítsd meg a lelkemet!
Kakasok szólnak,
Máriát kiáltanak,
Kelj fel, kelj fel, Szűz Mária,
Mert megfogták Krisztus Urunkat
Ezek a pogány zsidók.
Kálváriára feszítették,
Három szeggel felszegezték,
Három csöpp vér elcsepegett,
Azt az angyalok felszedték,
Mária elébe bevitték,
Azt kehelybe töltötték.
Mária azt felelte,
Aki ezt az imádságot elmondja
Este lefektében, reggel felkeltében,
Velem legyen a paradicsom kertben,
Most és mindörökre. Ámen.

(Elmondta Beszédes Ilonka 90 éves padéi lakos. Gyűjtötte Patócs Ágnes
2008 tavaszán.)

Magyarcsernye

Atyának, Fijúnak, Szentlélekistennek nevében. Ammën.
Ma van a péntek,
Krisztus urunk napjára,
Szabad akaratára,
Mert mekfokták Krisztusunkat a pogány zsidók,
Ölben vitték Pilátusnak pitvarába,
Az oszlophon mökkötözték,
Vasláncokkal mögláncolták,
Szent haját, szent szakállát vaskesztyűvel kiszaggatták,
Elborította piros vérrel.
Szólj rá éggyet, Urunk Jézus a magas keresztfán!
Hajj meg, fiam, halálodért,

Mert keserves kín az idő,
Ötezer mújjon,
Hatezer teljen.
Bizony, bizony, mondom nektek,
Aki ezt a zimáccságot háromszor napjában elmonygya,
Úgy vitetik az Atyám országában,
Mint a korozsmai béli lelkét.
Olajfának három ága.
Úr kötötte koporsóját,
Ott sirattya három Mária.
Éjfél tájban csöndítenek,
Éggy órákkor gyűj el, gyűj el én vendégim,
Szomorú szívem megadója.
Ahol viszik a kejhét, kenetet,
Mivel Krisztus Urunk testét mekkennyük.
Hajnal, hajnal, piros hajnal,
Kibe Mária nyúgodik,
Világtörrel kezdetik,
Pokoltörrel töretik.
Ablakomon Mária,
Házajtómon Szent Pétér,
Gyűj be, Szent Pál!
Házamban szent oltár,
Szent oltáron szent abrosz,
Az alatt van három őrző anygyal,
Eggyik őriz,
A másik vigyáz,
A harmadik én álmomban föl sé kel.
Ménny el, sátán, ménny ẽ,
Mert fejem van nekõm,
Fejem fölött názáreti béli Jézus,
Ki mékfelel a zén
Szegíny bünös lelkem mellett. Ammen.

(Elmondta Kissné Újvári Mária, 1923-ban született Magyarcsernyén. Gyűjtötte Hemze Izabella Magyarcsernyén, 2008. április 26-án.)

Ürményháza

Én lefekszem én ágyamban,
Mint Úr Jézus koporsómban,
Nehéz álom el ne nyomjon,
Csalárd ördög meg ne csaljon.

Szent kenet a számban legyen,
Szent kereszt a fejem felett.
Én Jézusom, vigyázz reám,
Kísértésbe el ne hagyjál!
Őrizz angyal éjfélig,
Szűz Mária virrattig. Ámen.

(Elmondta Csehné Szkitsák Mária, 1957-ben született Ürményházán. Gyűjtötte Bózsó Tímea Oromon, 2008 tavaszán.)

Ürményháza

Kakasok szólalnak,
Máriát kiáltanak,
Kelj fel, Mária, kelj fel,
Mégfogták Krisztus urunkat.
Kü oszlophoz kötötték,
Vas ustorral verték.
Sok vére hulladékát az angyalok fölszedték,
Szép Szűz Mária elé vitték.
Erre Szűz Mária így szólt:
Aki reggel, este elmondja ezt az imádságot,
Megszabadul a hét halálos büntől.

(Elmondta Csehné Szkitsák Mária, 1957-ben született Ürményházán. Gyűjtötte Bózsó Tímea Oromon, 2008 tavaszán.)

Székelykeve

Én lefekszem én ágyamba,
Mindennapi koporsóba,
Álom ingem még ne nyomjon,
Csalás ingem meg ne csajjon!
Őrizzetek szent anygyalok,
Szent keresztvel jegyezzetek,
Az Úr Jézus Krisztus nevibe. Ammen.

(Elmondta Pámel Gizella 20 éves székelykevei lakos. Gyűjtötte Világos Tímea 2008 májusában.)

Vojvođanske arhaične narodne molitve iz zbirke studenata Učiteljskog fakulteta na mađarskom nastavnom jeziku u Subotici

Priredio ISTVAN ŠILING

Apokrifne arhaične narodne molitve su do skora bile nezapaženi, neotkriveni žanr narodne književnosti. Tek su od druge polovine 20. veka poznate i priznate kao samostalni žanr usmenog folklora, počelo je njihovo sakupljanje, i postale su predmet istraživanja kod Rusa, Slovenaca, Mađara, Italijana i kod drugih naroda Evrope. Njihovo poreklo vodi do vremena kada je pismenost bila još nedovoljno prisutna širokim narodnim masama, i kada su preduskršnje liturgijske misterije imale dramski oblik, tj. kada su se izvodile u crkvama. Ove molitve su ostaci tih dramskih dela. To da su se sačuvale do početka 21. veka, potvrđuje i zbirka arhaičnih molitvi koju su studenti Učiteljskog fakulteta na mađarskom nastavnom jeziku u Subotici sakupili širom Vojvodine u toku 2008. godine, kada su kao izborni predmet slušali dijalektologiju i bili u mogućnosti da se na terenu sretnu sa narodnim govorom i usmenim narodnim umotvorinama.

Archaic folk prayers from Vojvodina – a collection by the students of the Hungarian Language Teacher Training Faculty in Subotica

Edited by ISTVÁN SILLING

Until recently the apocryphal arhaic folk prayers had been an unknown and undiscovered genre of folk literature. They have only been known since the second half of the 20th century and recognised as an independent genre of oral folklore, and this is when their collection started and the prayers have become the subject of investigation with the Russians, Slovenians, Hungarians, Italians as well as with other European nations. The prayers stem from a time when literacy was not yet available to the wider public and when the pre-Easter liturgical mysteries existed in the form of a drama, i. e. they were performed in churches. These prayers are remnants of those dramatic pieces. The fact that they have survived until the beginning of the 21st century is also proven by the collection of archaic prayers collected by the students of the Hungarian Language Teacher Training Faculty in Subotica during 2008 when they attended dialectology as an optional subject and during the fieldwork they had the chance to hear dialectal speech and oral folk art.